0217-0222- SS Callixtus I – Decretum ad Galliarum Episcopos de Conspirationibus et Illicitis Causis

O93; f. 15va; N442, f. 38va; V630, f. 39vb; I83, f. 82rb; VD38, f. 74va; SG670, p. 149b; P9629, f. 14r
[1]CUIUS[2] SUPRA AD OMNES GALLIARUM URBIUM EPISCOPOS DE CONSPIRATIONIBUS[3] ET RELIQUIS[4] ILLICITIS CAUSIS, NE FIANT.

Dilectissimis fratribus per Galliam constitutis universis episcopis Calistus[5].

Plurimorum relatu[6] [7] comperimus[8] dilectionem vestram fervore[9] spiritus sancti ita ecclesiae gubernacula firmiter contra impetus tenere et regere, ut naufragia[10] detrimenta[11] deo auctore[12] non sentiat[13].
Talibus igitur gloriantes in<SG670, p. 150a>diciis[14] rogamus[15], ne illis[16] in partibus[17] contra statuta[18] apostolica quicquam fieri sinatis[19], sed nostra fulti[20] auctoritate nociva compescite[21], illicita prohibete[22].
Conspirationum[23] [24] vero crimina vestris in partibus vigere[25] audivimus, et plebes contra episcopos suos conspirare[26] nobis mandatum[27] est. Cuius criminis[28] astutia non solum inter christianos abominabilis est, sed etiam inter ethnicos[29] et ab exteris[30] legibus[31] prohibita. Et idcirco huius criminis reos non solum ecclesiasticae, sed etiam saeculi damnant[32] leges, et non solum conspiran<I83, f. 82va>tes[33], sed et[34] <VD38, f. 74vb> consentientes eis. Antecessores vero nostri cum[35] plurima turba episcoporum, quicumque eorum in sacerdotali honore sunt positi aut exsistunt <O93, f. 15vb> clerici[36], honore, quo[37] utuntur, cadere[38] praeceperunt, ceteros vero communione[39] privari[40] et ab ecclesia extorres[41] fieri iusserunt, omnesque[42] simul utriusque ordinis viros infames[43] esse censuerunt[44] [45], et non solum faci<SG670, p. 150b>entes, sed et[46] eis[47] consentientes. Iustum est enim, ut, qui divina contemnunt mandata et[48] inoboedientes[49] patrum exsistunt iussionibus, severioribus[50] corrigantur vindictis, quatenus ceteri timorem habeant talia[51] committere[52], et deus gaudeat fraternitate ac concordia, et cuncti sumant[53] severitatis atque bonitatis exemplum. Nam[54] si, quod absit, ecclesiasticam sollicitudinem[55] vigoremque neglegimus, perdit desidia[56] disciplinam[57] et animabus fidelium profecto[58] nocebitur. Hi vero in nullius accusatione[59] sunt recipiendi nec eorum vel anathe<N442, f. 38vb>matum[60] vox ullum[61] nocere[62] aut accusare potest.
Excommunicatos[63] quoque[64] a sacerdotibus nullus recipiat ante utriusque partis examina<I83, f. 82vb>tionem[65] iustam, nec cum eis in oratione aut cibo vel potu aut <VD38, f. 75ra> osculo communicet[66], nec ave[67] eis dicat. Quia qui<SG670, p. 151a>cumque in <V630, f. 40ra> his vel aliis prohibitis scienter excommunicatis communicaverit, iuxta[68] apostolorum[69] institutionem et ipse[70] [71] simili excommunicationi[72] subiaceat[73]. Ab his ergo[74] et[75] clerici et laici se abstineant[76], qui eadem pati[77] noluerint[78]. Infidelibus quoque[79] nolite coniungere[80] nec cum eis ullam participationem[81] habere. Talia vero agentes non fideles[82], sed infideles iudicantur. Unde ait apostolus: Quae[83] pars fideli cum infidele[84], aut quae participatio iustitiae cum iniquitate?
Nemo[85] [86] quoque alterius[87] terminos usurpet[88] [89] nec[90] alterius parrochianum[91] iudicare aut excommunicare praesumat[92], quia talis diiudicatio[93] aut excommunicatio vel[94] damnatio nec rata[95] [96] erit nec vires ullas habebit, quoniam nullus alterius iudicis nisi sui sententia tenebitur aut damnabitur. Unde et dominus[97] <SG670, p. 151b> loquitur dicens: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.
Nullus[98] autem primas[99] vel metropolitanus diocesiani[100] <P9629, f. 14v> ecclesiam vel [parrochianum[101] aut aliquid[102] eius parrochiae[103] praesumat <I83, f. 83ra> excommunicare vel iudicare[104] aliquidve[105] agere] absque eius consilio vel iudicio, sed hoc[106] observet, [quod ab apostolis ac patribus et praedecessoribus nostris est statutum[107] et a nobis] confirmatum, id est, si[108] quis metropolitanus epis[copus, nisi quod ad suam solummodo propriam pertinet parrochiam, sine] consilio[109] et voluntate omnium comprovincialium episcop[orum extra aliquid agere[110] temptaverit, gradus sui peri]culo subiacebit, et quod egerit, irritum[111] habeatur et vacuum. Sed quicq[uid de provincialium coepisco]porum[112] causis eorumque ecclesiarum et clericorum atque saecularium necessitatibus[113] agere aut disponere necesse <SG670, p. 152a> fuerit, hoc cum omnium consensu provincialium[114] agatur pontificum, non aliquo dominationis fastu[115] [116], sed humillima et concordi administratione[117], sicut dominus ait: Non veni ministrari, sed ministrare. Et alibi: Qui maior est vestrum[118], erit minister vester, et reliqua. Similiter et ipsi[119] comprovinciales episcopi cum eius[120] consilio, nisi quantum ad proprias pertinet[121] parrochias, agant iuxta sanctorum constituta patrum, ut uno animo, uno ore concorditer[122] sancta glori<VD38, f. 75va>ficetur trinitas in saecula. Nullus primas, <I83, f. 83rb> nullus[123] metropolitanus nullusque reliquorum[124] episcoporum alterius adeat civitatem aut ad possessionem accedat, quae ad eum non[125] pertinet et alterius episcopi[126] est parrochiae[127] super cuiusquam[128] [129] dispositione nisi vocatus <V630, f. 40rb> ab eo, cuius iuris[130] esse[131] dinoscitur, ut[132] quiddam[133] ibi[134] disponat vel ordinet aut iudicet, si sui gradus honore potiri[135] volue<SG670, p. 152b>rit. Sin aliter praesumpserit, damnabitur, et non solum ille, sed cooperantes[136] eique consentientes, <N442, f. 39ra> quia sicut ordinatio, ita eis[137] et iudicatio et aliarum rerum dispositio prohibetur. Nam qui ordinare non poterit[138], qualiter iudicabit[139]? Nullatenus procul dubio iudicabit

aut iudicare poterit, quoniam, sicut alterius uxor nec[140] adulterari ab aliquo vel iudicari aut disponi nisi a proprio viro eo vivente permittitur, sic nec uxor[141] episcopi[142], qui[143] eius ecclesia vel[144] parrochia indubitanter intellegitur, eo vivente absque[145] eius iudicio et voluntate alteri[146] iudicare vel disponere aut eius concubitu[147] frui, id est ordinatione, ullatenus[148] conceditur[149]. Unde ait apostolus: Alligata est uxor le<I83, f. 83va>gi, quamdiu vir eius vivit, eo vero defuncto soluta[150] est a lege viri. <VD38, f. 75vb> Similiter et[151] sponsa episcopi, quia[152] sponsa uxor[153] est[154], quae eius dicitur[155] ecclesia, illo vivente ei[156] est <SG670, p. 153a> alligata. Eo vero defuncto soluta est, cui voluerit, nubat, tantum in domino, id est regulariter. Si[157] enim eo vivente alteri nupserit, adultera iudicabitur[158]. Similiter et ille, si adulteram[159] sponte[160] duxerit[161], adulter aestimabitur et communione privabitur[162]. Si[163] autem persecutus fuerit[164] in sua ecclesia, fugiendum illi est ad alteram eique sociandum dicente domino: Si persecuti vos[165] fuerint[166] in unam[167] civitatem, fugite in aliam. <O93, f. 16ra> Si autem utilitatis causa fuerit mutandus[168], non per[169] se hoc agat, sed fratribus invitantibus et auctoritate huius sanctae sedis faciat, non ambitus[170] causa[171], sed utilitatis[172].

Coniunctiones[173] autem consanguineorum fieri prohibete[174], quod[175] eas[176] et divinae et saeculi[177] prohibent leges. Leges ergo divinae haec agentes et eos, qui ex[178] eis prodeunt[179], non solum eiciunt[180], sed et maledictos appellant. Leges vero[181] saeculi infames[182] tales vocant et <I83, f. 83vb> ab hereditate re<SG670, p. 153b>pellunt. Nos[183] vero sequentes patres nostros infamia[184] eos[185] notamus et infames esse censemus[186], quia infamiae[187] maculis[188] sunt aspersi.

Nec[189] eos viros[190] vel[191] accusationes[192], <VD38, f. 76ra> quas[193] leges saeculi reiciunt[194], suscipere debemus. Eos autem consanguineos dicimus, quos divinae et imperatorum[195] ac[196] [197] Romanorum atque Graecorum leges consanguineos appellant et in[198] hereditate[199] suscipiunt nec repellere possunt. Talium[200] enim[201] coniunctiones[202] nec legitimae[203] sunt nec manere possunt, sed sunt repellendae. Quisquis[204] ergo non est legitime coniunctus vel absque dotali titulo[205] ac be<V630, f. 40va>nedictione[206] sacerdotis constat copulatus[207], sacerdotes vel[208] legitime coniunctos criminari vel in eos testificari minime[209] potest, quoniam omnis[210] incesti[211] macula[212] pollutus infamis est et accusare supradictos non permittitur. Non[213] solum[214] ergo hi reiciendi sunt et infames efficiuntur[215], sed etiam[216] omnes eis consentientes.

Similiter[217] <SG670, p. 154a> de raptoribus vel eis[218], qui seniores[219] impetunt[220], fieri censemus[221] [222]. Hos vero[223] saeculi leges interficiunt, sed nos misericor<I83, f. 84ra>dia praeeunte[224] sub infamiae nota ad poenitentiam recipimus[225], ipsam[226] quoque infamiam[227], <N442, f. 39rb> qua[228] sunt[229] [230] aspersi[231], delere non possumus, sed animas eorum per poenitentiam publicam et ecclesiae[232] satisfactionem[233] sanare cupimus, quia manifesta peccata non sunt occulta correctione[234] purganda. <P9629, f. 15r> Omnes[235] ergo, qui in [recta fide suspecti sunt, in accusatione[236] sacerdotum et eorum, super quorum fide non] hesitatur[237], minime recipi[antur[238] et in testimonio humano dubii habeantur. Infirmari ergo oportet eorum vocem[239],] de quorum fide dubitatur[240], nec eis omn[ino <VD38, f. 76rb> esse[241] credendum, qui rectam fidem ignorant. Quaerendum est ergo] in iudicio, cuius sit conversationis et[242] fidei is[243] [244], qui accusat, [et is, qui accusatur, quoniam hi, qui non sunt rectae[245]] conversationis ac fidei, et quorum vita <SG670, p. 154b> est accusabilis, non permittuntur maiores [natu accusare, nec quorum fides[246], vita] et libertas nescitur, neque viles personae in eorum recipiantur accusationem. Rimandae[247] vero sunt accusatorum enucleatim[248] personae, qui sine scripto difficile, per scriptum autem numquam recipiantur[249], quia[250] per scripturam nullus <I83, f. 84rb> accusari[251] potest, sed propria voce et praesente eo, quem accusare voluerit, suam[252] quisquis[253] agat accusationem[254], nec absente eo, quem[255] accusare[256] voluerit, quicumque accusator credatur[257] [258]. Similiter testes per quamcumque[259] scripturam testimonium[260] non[261] proferant, sed praesentes, quae[262] viderunt et noverunt, veraciter testimonium dicant[263]. Nec de aliis causis vel negotiis testimonium dicant, nisi de his, quae sub praesentia eorum acta[264] esse noscuntur.

Accusatores[265] [266] vero consanguinei adversus extraneos testimonium non dicant, nec familiares vel de[267] domo prodeuntes, sed si voluerint et invicem consenserint[268], inter[269] [270] se parentes tantummodo testificentur, et non in alios. Nec accusatores vel testes suspecti recipiantur, quia propinquitatis et familiaritatis ac domi<SG670, p. 155a>nationis affectio[271] veritatem[272] impedire[273] solet. Amor carnalis et timor atque avaritia plerumque sensus <V630, f. 40rb> hebetant[274] humanos et pervertunt opiniones, ut quaestum[275] pietatem putent et pecuniam quasi mercedem prudentiae.

Nemo enim in dolo loquatur ad proximum <VD38, f. 76vb> suum, fovea alta est os malivoli, innocens dum credit[276] facile, cito labitur[277]. Sed iste lapsus[278] resurgit[279], <I83, f. 84va> et[280] tergiversator[281] suis artibus[282] praecipitatur[283] [284], unde numquam exiliat[285] atque evadat. Ponderet[286] [287] ergo unusquisque sermones suos, et quod sibi loqui non vult, alteri non loquatur, unde bene sacra ait[288] scriptura: <N442, f. 39va> Quod tibi non vis fieri, alteri[289] ne facias. Nos[290] enim tempore indigemus[291], ut aliquid maturius[292] agamus, nec praecipitemus consilia et opera nostra neque ordinem[293] corrumpamus. Sed si aliquis lapsus[294] quoquo[295] modo[296] fuerit, portemus[297] eum et[298] fraterno corripiamus[299] affectu[300], sicut ait beatus apostolus: Si[301] praeoccupatus fuerit

homo in aliquo[302] delicto, vos, qui spiritales estis, <SG670, p. 155b> instruite[303] huiusmodi in spiritu lenitatis considerans teipsum, ne et tu tempteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.
Porro[304] sanctus David de criminibus[305] mortiferis egit poenitentiam et tamen in honore <O93, f. 16rb> permansit. Beatus quoque Petrus amarissimas lacrimas fudit, quando dominum negasse poenituit, sed tamen apostolus permansit[306]. Et dominus per[307] prophetam peccantibus pollicetur[308] dicens: <VD38, f. 76vb> Peccator in quacumque <I83, f. 84vb> die conversus ingemuerit, omnium iniquitatum illius amplius non recordabor.
Errant[309] [310] enim, qui putant sacerdotes post lapsum, si condignam[311] egerint[312] poenitentiam, domino ministrare non posse et suis honoribus frui, si bonam[313] deinceps vitam duxerint[314] et suum sacerdotium condigne[315] [316] custodierint. Et ipsi, qui hoc putant, non solum errant[317], sed etiam[318] traditas ecclesiae claves disputare[319] et agere[320] videntur, de quibus dictum est: <SG670, p. 156a> Quaecumque solveritis[321] in[322] terra, erunt soluta et in caelo, alioquin haec sententia aut domini non est aut vera[323]. Nos vero indubitanter tam domini sacerdotes quam reliquos fideles post dignam satisfactionem posse[324] redire[325] ad honores credimus testante domino per prophetam: Numquid qui cadit[326] non adiciat[327], ut resurgat, et qui aversus[328] est, non revertetur? Et alibi: Nolo, inquit dominus, mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat. Et propheta David poenitentiam[329] agens dixit: Redde mihi laetitiam salutaris tui et spiritu principali confirma[330] me. <V630, f. 41ra> Ipse namque post[331] poenitentiam et alios docuit et[332] sacrificium deo obtulit dans exemplum <VD38, f. 77ra> doctoribus sanctae ecclesiae, si lapsi[333] fue<I83, f. 85ra>rint et[334] condignam[335] poenitentiam[336] deo gesserint[337], utrumque facere posse. Docuit enim, quando dixit: Doceam iniquos vias tuas, et impii[338] <SG670, p. 156b> ad te convertentur. Et sacrificium deo pro[339] se obtulit, dum dicebat: Sacrificium deo spiritus contribulatus. Videns enim[340] propheta[341] scelera sua mundata per poenitentiam <P9629, f. 15v> non dubitavit [praedicando et domino libando[342] curare aliena. Lacrimarum ergo effusio movet[343] animi passionem.] Satisfactione[344] [345] autem impleta avertitur[346] [animus ab ira. Qui enim non[347] ignoscit[348] alteri, quomodo sibi[349] putat] subvenire[350]? Superabundant[351] ergo peccata, s[uperabundet[352] et misericordia, quoniam apud dominum mi]sericordia et copiosa[353] apud eum redemptio. Penes[354] dominum enim [omnium abundantia est, quia dominus virtu]tum ipse est rex gloriae. Ait enim apostolus: Omnes peccav[erunt et egent gloria[355] dei, iustifica]ti gratis[356] [357] per gratiam ipsius, per redemptionem, quae est in Christo Iesu, quem pr[oposu]it deus propitiatorem[358] per fidem <VD38, f. 77rb> in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae <SG670, p. 157a> suae[359] propter remissionem praecedentium delictorum, in sustentatione[360] dei, ad ostensionem iustitiae[361] <I83, f. 85rb> eius in hoc tempore, ut sit ipse ius<N442, f. 39vb>tus et iustificans eum, qui ex fide est Iesu[362] Christi. David[363] enim dicit: Beati, quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. Beatus[364] [365], cui non imputavit[366] dominus peccatum. Mundatur[367] ergo homo a peccato et resurgit gratia dei a[368] lapsu[369] et in pristino manet officio iuxta praedictas auctoritates, videat[370], ne amplius peccet, ut[371] sententia[372] evangelica[373] maneat[374] in eo, quae[375] ait: Vade et amplius noli peccare. Unde ait apostolus: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut oboediatis concupiscentiis[376] eius, sed neque[377] exhibeatis[378] membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos tamquam[379] ex mortuis viventes et membra vestra arma iustitiae <SG670, p. 157b> deo. Peccatum enim vobis non dominabitur, non enim sub lege estis, sed sub gratia. Quid[380] ergo? Peccavimus[381], quoniam non[382] sumus sub lege, sed sub gratia[383]? Absit. <VD38, f. 77va> Nescitis, quoniam[384], cui exhibetis vos servos ad oboediendum, servi estis eius, cui oboeditis[385], sive peccati ad mortem, sive oboeditionis ad iustitiam? Gratias autem <I83, f. 85va> deo, quod fuistis servi peccati, oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae[386], in qua[387] traditi estis. Liberati autem a peccato servi[388] [389] facti estis iustitiae, humanum[390] <V630, f. 41rb> dico. Maius enim[391] peccatum est iudicantis quam eius, qui iudicatur. Existimas[392] autem hoc[393], inquit[394] apostolus, o homo omnis, qui iudicas[395] eos, qui talia agunt et facis ea, quia tu effugies iudicium dei? An divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis contemnis? Ignoras[396], quoniam benignitas dei ad poenitentiam te adducit? Secundum duritiam <SG670, p. 158a> autem tuam et impoenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis iusti iudicii dei, qui reddet unicuique secundum opera eius: his quidem, qui secundum patientiam boni operis gloriam et honorem et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam, his autem, qui ex contentione et, qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira et indignatio, tri<VD38, f. 77vb>bulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Iudaei primum et Graeci, <O93, f. 16va> gloria autem et honor et pax <I83, f. 85vb> omni operanti bonum. Sententiam[397], fratres, quae misericordiam vetat[398], non solum tenere, sed et[399] audire refugite[400], quia potior[401] est misericordia omnibus holocaustomatibus[402] et sacrificiis.
Consultis[403] vestris breviter respondimus, quia[404] oppressos[405] nimis et aliis[406] praeoccupatos[407] iudiciis[408] litterae nos invenere[409] [410] vestrae.

Data VIII Idus Octob. Antonio[411] et Alexandro cc.[412] conss.

O93, f. 16va; N442, f. 39vb; V630, f. 41 rb; I83, f. 85vb; VD38, f. 77vb; SG670, p. 158a; P9629, f. 15v

1 In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet
2 *Überschrift*] EPISTOLA CALISTI PAPAE IN GALLIAM DIRECTA *SG670*
3 CONSPIRATIONIS *I83*
4 RELIQUIS *korr. aus* LIQUIS *VD38*
5 calixtus *V630*
6 *am Rande* Narratione *VD38*
7 revelare *P9629*
8 *am Rande* cognovimus *VD38*
9 *interlinear* ardore *VD38*
10 naufragii *N442*
11 detrimenta *fehlt V630*
12 auctoritate *P9629*
13 servat *P9629*
14 *interlinear* signis *VD38*
15 *am Rande* De conspiratione contra episcopos *P9629*
16 illis *korr. aus* illi *SG670*
17 partibus] partibus sed *P9629*
18 *interlinear* decreta *VD38*
19 *am Rande* dimittatis *VD38*
20 fulti *korr. aus* stulti *SG670*
21 conspescite *P9629*
22 prohibite *O93; V630;* prohibitae *korr. aus* prohibita *P9629*
23 *am Rande* De conspirationibus *N442; V630; am Rande* De conspiratione *O93; I83; am Rande* De prohibendis conspirationibus *VD38*
24 Conspirationum *korr. aus* Conspirationem *SG670*
25 urgere *VD38;* vigere *korr. aus* iugere *SG670*
26 *am Rande* insidias preparare *VD38*
27 *interlinear* id est intimatum *SG670*
28 criminis *korr. aus* crimines *P9629*
29 *interlinear* gentiles *VD38*
30 *am Rande* extraneis *VD38*
31 lege *I83; SG670*
32 damnant *korr. aus* damnat *VD38*
33 *interlinear* insidiantes *VD38*
34 etiam *korr. aus* etiam et *V630;* etiam *N442;* et] etiam et *P9629; VD38*
35 cum *korr. aus* quam *SG670*
36 clericos *korr. aus* clerici *SG670*
37 co *I83;* qui, *interlinear* o *SG670*
38 *am Rande* vel carere *V630;* carere *P9629*
39 communione *korr. aus* communiones *P9629*
40 *interlinear* segregari *VD38*
41 *interlinear* alieni *VD38*
42 omnesque simul utriusque ordinis viros infames esse censuerunt *fehlt I83; SG670*
43 infames *korr. aus* inmes *VD38*
44 *am Rande* statuerunt *VD38*
45 censuerunt *korr. aus* censerunt *P9629*
46 et *fehlt SG670*
47 his *VD38*
48 et *fehlt P9629*
49 inoboedientes patrum] oboedientes patrum non *SG670*
50 severioribus *korr. aus* serveriorebus *P9629*
51 alia *P9629*
52 *interlinear* agere *VD38*
53 *interlinear* accipiant *VD38*
54 *am Rande* De vigore et disciplina *P9629*
55 *interlinear* studium *VD38*
56 *am Rande* pigritia *VD38*
57 disciplinam *korr. aus* displinam *N442*

58 perfecto *P9629*
59 accusationem *VD38*
60 anathananatorum *VD38;* anathematis *korr. aus* anathemate *SG670*
61 illum *I83*
62 nocere aut *korr. aus* nocere *SG670*
63 *am Rande* Excommunicatis non communicandum *P9629*
64 quoque a *korr. aus* quoque *I83*
65 *interlinear* inquisitionem *VD38*
66 *am Rande* societatem habeat *VD38*
67 *am Rande* hoc est non eos salvet ave verbum est salutantis *VD38*
68 *am Rande* Mentio canonum apostolorum *N442*
69 apostolorum *korr. aus* apostorum *VD38*
70 ipsi *N442*
71 ipsi simili excommunicatione subiaceat] ipse simili excommunicatione subiacebit *korr. aus* ipse simili excommunicatione iacebis *V630*
72 excommunicatione *P9629; I83;* excommunicationi *korr. aus* excommunicatione *SG670*
73 subiacebit *korr. aus* iacebis *V630;* subiacebit *korr. aus* subiaceat *SG670*
74 ergo *fehlt VD38*
75 et *fehlt V630*
76 abstineant *korr. aus* astineant *I83*
77 *am Rande* austinere *VD38*
78 noluerint *korr. aus* noluerit *SG670*
79 quoque] quoque vos *korr. aus* quoque *P9629;* quoque vos *SG670*
80 coniungi *korr. aus* coniungere *V630;* coniungi *I83*
81 *am Rande* societatem *VD38*
82 fideles *korr. aus* fidelis *V630*
83 Quaeve *V630;* Quae *korr. aus* Quaeve *P9629*
84 infideli *VD38*
85 *am Rande* Terminos non transgrediendos *P9629; am Rande* abhinc *VD38*
86 *am Rande* Quod nemo alieni parrochianum excommunicet *I83*
87 alterius terminos usurpet nec *fehlt V630*
88 *interlinear* invadat *VD38*
89 usurpet *korr. aus* usupet *P9629*
90 ne *I83*
91 paroechiam *VD38*
92 praesumpserit *V630*
93 iudicatio *V630; P9629*
94 vel damnatio *fehlt I83; SG670*
95 *am Rande* digna et iusta *VD38*
96 recta *I83*
97 david *SG670*
98 *am Rande* Metropolitanus in co[episcopi] sui parochia nihil ag[at] *P9629;* De fastu primatum vel metropolitanorum *N442*
99 primates *O93; V630; P9629*
100 diocesiani] diocesi eam eius *korr. aus* diocesiani *SG670*
101 parroechiam *SG670*
102 aliquid] aliquem de *V630*
103 parrochia *I83;* parrochia *korr. aus* parroechiam *V630*
104 diiudicare *VD38*
105 aliquidve] aliquid vel *I83; VD38; SG670*
106 hoc observet] ob hoc servet *I83*
107 statutum *korr. aus* statum *V630*
108 *am Rande* Quod metropolitanus gradus sui periculo subiacet si aliquid agit de causis comprovincialium episcoporum sine ipsorum consilio *VD38*
109 concilio *I83*
110 agere *korr. aus* legere *SG670*
111 *am Rande* vanum inutile *VD38*
112 episcoporum *I83; SG670*
113 necessarium *I83; VD38; SG670*
114 comprovincialium *korr. aus* provincialium *N442*

115 *am Rande* superbia *VD38*
116 fastu *korr. aus* fastum *V630;* fastu *korr. aus* factu *SG670*
117 *am Rande* servitio dispositione *VD38*
118 vester *VD38*
119 ipsi *fehlt VD38*
120 eis *V630*
121 pertinent *V630; P9629*
122 *am Rande* communiter *VD38*
123 *am Rande* Valde utilia *I83*
124 leliquorum *VD38*
125 non *fehlt I83*
126 episcopi est *korr. aus* episcopi *O93*
127 parrochia *N442; VD38*
128 *am Rande* alicuius *VD38*
129 cuiusquam] cuiusquam rei *korr. aus* cuiusquam *SG670*
130 *am Rande* potestatis *VD38*
131 est *V630*
132 *am Rande* Quod nihil episcopus in altera parrochia usurpet *I83*
133 quicquam *N442*
134 ibi *fehlt V630*
135 *am Rande* frui habere *VD38*
136 *interlinear* simul *VD38*
137 eius *SG670*
138 potuerit *I83; VD38; SG670*
139 iudicabit *korr. aus* iudicabitur *SG670*
140 nec adulterari *korr. aus* nedulterari *VD38*
141 uxorem *VD38*
142 christi *SG670*
143 quae *P9629;* quę *korr. aus* qui *SG670*
144 vel] vel ei *I83*
145 ab *I83*
146 alteri] alteri volunta alteri *korr. aus* alteri voluntate alteri *V630;* alteri *korr. aus* altere *VD38;* alter *korr. aus* aliter *SG670*
147 concubitu *korr. aus* concubitus *SG670*
148 ullatenus *korr. aus* nullatenus *SG670*
149 concedatur *SG670*
150 *am Rande* liberata *VD38*
151 est *VD38*
152 quia] quia et *P9629*
153 uxor est quae] uxorque *V630; SG670;* uxoremque *I83*
154 est *fehlt P9629; VD38*
155 dicitur *fehlt SG670*
156 eius *I83*
157 *am Rande* De mutatione episcopi de ecclesia ad ecclesia *I83*
158 vocabitur *SG670*
159 alteram *P9629; SG670*
160 *am Rande* voluntarie *VD38*
161 deduxerit *I83*
162 privetur *SG670*
163 *am Rande* De mutacione sedis *P9629; am Rande* Quod si episcopus in sua persecutus fuerit ecclesia fugiendum sit illi ad aliam *VD38*
164 fuerit in sua] in sua fuerit *V630; P9629; I83; VD38; SG670*
165 vos *korr. aus* vo *I83*
166 fuerint *korr. aus* fuerit *SG670*
167 unam civitatem] una civitate *N442; VD38; SG670*
168 mutandi *SG670*
169 a *I83; SG670*
170 *am Rande* cupiditatis *VD38*
171 causa sed *korr. aus* causa *O93*

172 utilitatis] utilitatis De consanguineorum *(am Rande* propinquorum) coniunctione incesta *(am Rande* inmunda*) VD38*
173 *am Rande* De incestis *O93; am Rande* De coniunctione consanguineorum *V630; am Rande* De coniunctione *P9629* (*von späterer Hand, s. XII ?*)
174 prohibite *korr. aus* prohibete *O93;* prohibete *korr. aus* prohibite *V630*
175 quod eas] quando has *V630; P9629*
176 eas et] etiam *SG670*
177 sanctae *I83; SG670;* sancti *VD38*
178 ex *fehlt I83*
179 prodeant *P9629*
180 *am Rande* expellunt *VD38*
181 ergo *V630; P9629*
182 *interlinear* turpes *VD38*
183 *am Rande* De consanguineorum prohibenda coniunctione *VD38*
184 infamia eos] infamias *I83*
185 eos *korr. aus* eius *V630;* eos *fehlt I83*
186 *interlinear* iudicamus *VD38*
187 *interlinear* turpidinis *VD38*
188 maculi *I83*
189 Ne *I83*
190 viro *VD38*
191 in *korr. aus* vel *SG670*
192 accusatores *V630*
193 quas leges *fehlt VD38*
194 *am Rande* reppellunt *VD38*
195 imperatorum ac] imperatorum *korr. aus* imperatorum ac *P9629*
196 ac *fehlt SG670*
197 ac Romanorum *fehlt V630*
198 in *fehlt I83; SG670*
199 hereditatem *VD38; SG670*
200 *am Rande* De pellendis coniunctionibus consanguineorum *I83*
201 enim *fehlt VD38*
202 coniunctiones *korr. aus* iunctiones *O93*
203 legitimae sunt nec manere possunt, sed sunt repellendae. Quisquis ergo non est *fehlt VD38*
204 *am Rande* Legitime non iunti infames sunt *P9629*
205 *am Rande* nobilitae decore *VD38*
206 benedictiones *O93*
207 *interlinear* coniunctus *VD38*
208 vel legitim coniunctos *fehlt V630*
209 me *VD38*
210 omnis incesti] omni hic *korr. aus* omni hic est *SG670*
211 *am Rande* incestum dicitur propria fornicatio et corruptio quę fir in proximis *VD38*
212 *interlinear* sorde *VD38*
213 *am Rande* De raptoribus reiciendis *I83*
214 solum ergo *korr. aus* solum *P9629*
215 efficiunt *VD38*
216 etiam omnes *korr. aus* etiam *V630*
217 *am Rande* De raptoribus *V630*
218 eis *korr. aus* ei *O93*
219 senioribus *V630; P9629*
220 *am Rande* accusant criminantur *VD38*
221 *interlinear* iudicamus *VD38*
222 censemur *I83*
223 vero] vero quos *I83; SG670*
224 *am Rande* praecedente *VD38*
225 recipimur *I83*
226 ipsam *korr. aus* ipsu *V630*
227 infamiam *korr. aus* infamie *V630;* infamiem *P9629*
228 qua sunt] quas *O93; P9629; I83*
229 sunt *fehlt VD38*

230 sunt aspersi] aspersi sunt *SG670*
231 asperi *VD38*
232 aecclaesiis *P9629*
233 satisfactione *VD38*
234 *am Rande* emendatione *VD38*
235 *am Rande* in praesonis accusantium *O93; am Rande* De accusatoribus *V630;* Qui acusare nequeunt *P9629*
236 accusationem *O93; I83*
237 *interlinear* dubitatur *VD38*
238 recipiatur *O93*
239 voce *VD38*
240 dubitabatur *VD38*
241 est *SG670*
242 ac *I83; SG670*
243 is *fehlt V630*
244 is, qui accusat, et is, qui accusatur, quoniam hi, qui non sunt rectae conversationis ac fidei *fehlt VD38*
245 rectae *korr. aus* recta *V630*
246 fides vita *korr. aus* fides *O93*
247 *am Rande* inquirende *VD38*
248 *am Rande* aperte sublimiter *VD38*
249 recipiantur *korr. aus* recipiatur *I83*
250 quia per *korr. aus* quia *V630; SG670*
251 accusare *VD38*
252 suam quisquis agat accusationem, nec absente eo, quem accusare voluerit *fehlt VD38*
253 *interlinear* que *SG670*
254 accusatione *I83*
255 quem accusare voluerit, quicumque accusator credatur. Similiter testes *fehlt SG670*
256 accusare voluerit, quicumque accusator credatur. Similiter testes per quamcumque scripturam testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter *fehlt I83*
257 *am Rande* ceditur *VD38*
258 credat *VD38*
259 quamcumque *fehlt SG670*
260 testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter *fehlt VD38*
261 non proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter testimonium *fehlt SG670*
262 quam *O93; P9629*
263 dicunt *O93*
264 *am Rande* facta *VD38*
265 *am Rande* De consanguineis non recipiendis in testimonium *V630; am Rande* parentes adversus extran[eos] testimonium non proferant sed adv[...] *P9629* (*von Hand des 12. Jh.*)*; am Rande* Ut consanguinei accusatores adversus extraneos testimonium non dicant *I83*
266 Accusatoris *V630; N442; I83;* Accusatoris *korr. aus* Accusatores *P9629*
267 de] de una *korr. aus* de *SG670*
268 consenserint *korr. aus* senserint *O93*
269 er *I83*
270 inter se *korr. aus* inter *SG670*
271 affectio *korr. aus* affitio *P9629*
272 veritatem *korr. aus* veritatis *P9629;* veritatis *I83;* veritati *SG670*
273 impediri *P9629*
274 habetant *korr. aus* habeant *P9629;* orbitant *I83;* habent *VD38*
275 *interlinear* lucrum *VD38*
276 credit *korr. aus* crediti *P9629*
277 *interlinear* cadit *VD38*
278 lapsus] lapsus non *korr. aus* lapsus *SG670*
279 surgit *V630*
280 et *fehlt I83*
281 *interlinear* vel actibus *P9629; interlinear* astutus *VD38*
282 actibus *SG670*
283 *interlinear* mergitur *VD38*
284 praecipitatur *korr. aus* praecipiatur *O93;* precipitatur *korr. aus* precipatur *V630;* praecipatatur *I83*
285 *interlinear* surgat *VD38*
286 *am Rande mesuret tempora VD38*

287 *am Rande* De remissione peccati post lapsum *N442*
288 ait *korr. aus* agit *N442*
289 alteri *korr. aus* ateri *SG670*
290 *am Rande* De personis acusantium *P9629*
291 *am Rande* Necessarium habemus *VD38*
292 *interlinear* festinantius *VD38*
293 ordinem *korr. aus* ordanem *SG670*
294 *am Rande* ceciderit *VD38*
295 quoque *P9629*
296 modo fuerit *korr. aus* modo *O93*
297 portemus] non perdamus *korr. aus* perdemus *V630*
298 sed *V630*
299 corripiamus *korr. aus* corrumpamus *V630*
300 *am Rande* caritate benevolentia *VD38*
301 *am Rande* Quod sacerdotes qui lapsi fuerint ad pristinum possint redire gradum *VD38*
302 alico *P9629*
303 instruite huiusmodi *korr. aus* instruite *N442*
304 *am Rande* De lapsu sacerdotis *P9629; am Rande* Salubria *I83*
305 crimibus *N442*
306 permansit *korr. aus* mansit *O93*
307 pe *P9629*
308 *interlinear* promittit *VD38*
309 *am Rande* De his qui putant sacerdotes post lapsum domino ministrare non posse si dignam egerint poenitentiam *V630; am Rande* Quot sacerdotes post lapsum ministrare possunt *I83*
310 Errant *korr. aus* Erant *V630*
311 dignam *I83*
312 egerit *VD38*
313 bona *O93; I83*
314 duxerint et suum sacerdotium condigne custodierint *kor. aus* duxerint *VD38*
315 *interlinear* sicut decet *VD38*
316 condigne *korr. aus* digne *O93*
317 errant *korr. aus* erant *O93*
318 etiam] etiam contra *korr. aus* etiam *V630*
319 dissipare *korr. aus* disputare *P9629;* dissipare *SG670*
320 abigere *SG670*
321 solveris *I83; VD38; SG670*
322 in terra] super terram *P9629*
323 vera] vera est *N442*
324 posse redire] redire posse *I83*
325 revocari *SG670*
326 dormit *SG670*
327 adiciet *N442; VD38; SG670*
328 aversus *korr. aus* adversus *I83*
329 poenitentiam] penitentiam a *VD38*
330 confirma *korr. aus* confirmat *VD38*
331 post *korr. aus* potest *VD38*
332 et *fehlt VD38*
333 *am Rande* peccaverint *VD38*
334 ut *I83;* et *fehlt SG670*
335 condigna *N442;* cum dignam *I83; SG670*
336 paenitentia *O93*
337 gesserint *korr. aus* gesserit *VD38*
338 impi *P9629;* impii *korr. aus* impii ad *SG670*
339 pro se *fehlt SG670*
340 enim *korr aus* enim per *VD38*
341 prohetam *VD38*
342 *interlinear* sacrificando *VD38*
343 movet *korr. aus* monet *O93*
344 *interlinear* humiliatione *VD38*
345 Satisfatione *P9629*

346 evertitur *SG670*
347 non *fehlt I83; SG670*
348 *interlinear* parcit *VD38*
349 sibi] sibi non *I83; SG670*
350 subveniri *V630; P9629;* subveniri *korr. aus* subvenire *SG670*
351 Superabundant *korr. aus* Superabundat *SG670*
352 superabundet *fehlt V630*
353 *interlinear* plena *VD38*
354 *interlinear* apud *VD38*
355 gloriam *I83; SG670*
356 *am Rande* sine merito *VD38*
357 gratias *O93*
358 propitiationem *SG670*
359 eius *P9629*
360 *interlinear* patientia *VD38*
361 iustitiae *fehlt V630*
362 Iesu Christi] in christo iesu *P9629*
363 Dađđ *P9629*
364 Beatus] Beatus vir *P9629; I83; VD38; SG670*
365 Beatus vir, cui non imputavit dominus peccatum *fehlt V630*
366 imputabit *P9629; VD38*
367 Mundatus *N442; SG670*
368 a lapsu] lapsus *korr. aus* lapsu *V630*
369 *interlinear* casu *VD38*
370 Videat] Videat autem *korr. aus* Videat *SG670*
371 et *I83; SG670*
372 sententiae *P9629*
373 evangelii *V630; P9629; N442*
374 maneat *korr. aus* manet *V630*
375 quae ait *fehlt V630*
376 concupicentiis *SG670*
377 neque *korr. aus* eque *VD38*
378 exhibeatisti *VD38*
379 tamquam *korr. aus* tam *P9629*
380 Quid *korr. aus* Quod *SG670*
381 peccabimus *V630; VD38; SG670*
382 non *korr. aus* no *N442*
383 gratiam *P9629*
384 quoniam cui *korr. aus* quoniam *O93*
385 oboedistis *korr. aus* oboeditis *V630;* oboedistis *I83; VD38*
386 doctrinam *O93; P9629;* doctrinae *korr. aus* doctrina *N442*
387 quam *SG670*
388 servi] servi autem *V630*
389 servi facti *korr. aus* servi *SG670*
390 Hamanum *I83*
391 enim *korr. aus* enim pecca *VD38*
392 Existimans *I83; VD38*
393 hoc *fehlt V630*
394 inquit] quod ait *SG670*
395 iudicas eos *korr. aus* iudicat vos *VD38*
396 Ignorans *N442; VD38; SG670*
397 Sententiam] Sententiam autem *SG670*
398 vetat] non meruerit *SG670*
399 et *fehlt SG670*
400 fugite *SG670*
401 *am Rande* maior et melior *VD38*
402 holocaustamatibus *P9629*
403 *interlinear* interrogationibus *VD38*
404 qui *VD38*
405 oppressus *P9629*

406 alios *I83*
407 praeoccupatis *P9629;* pręoccupatus *SG670*
408 iudiciis *korr. aus* iudicii *V630;* iudicii *P9629*
409 *interlinear* hoc est invenerunt *VD38*
410 invenere *korr. aus* inenere *P9629*
411 antonioo *korr. aus* antonico *P9629;* antimo *SG670*
412 vv. *korr. aus* cc. vv. *N442*